

Transkripsjon av podkast fra Skeivt arkiv

U-hjelp og LHBT+?

Med masterstipend fra Skeivt arkiv har Mina Strand Fjeldheim skrevet om LHBT-inkludering i norsk utviklingspoliteikk. Hør henne i samtale med arkivets Bjørn André Widvey:

(Jingle starter)

Skeivt arkiv har for åttende gang delt ut masterstipend til studenter innen skeiv historie. I år kom det søknader fra hele sju ulike utdanningsinstitusjoner. Nå skal vi snakke med en av de som fikk årets stipend. Velkommen til deg, Mina Strand Fjeldheim.

Tusen takk.

Du skrev en god søknad og fikk tildelt stipend. Hva skal du bruke stipendet til?

(Jingle fades ut)

Det går jo på en måte mest til å overleve hverdagen mens man jobber iherdig med masteroppgaven. Man kan jo ikke jobbe så mye på sida når man skriver masteroppgave. Det er ganske altopplukende. Så det er vel mest det det går til.

Og hva er det du skriver om og forsker på i din masteroppgave?

Jeg skriver og forsker på LHBT-inkludering i norsk utviklingspolitikk. Så jeg ser på de siste 15-20 årene og hvordan norsk utviklingspolitikk har inkludert LHBT i policydokumenter og planer.

Kan du si litt kort hvordan den utviklingen har vært?

Ja, veldig kort så kan jeg si at det har vært en veldig stor utvikling fra de første årene. Så har det på en måte ... Det har på en måte vært snakk om litt ... På en måte hiv/aids-forebygging går det en del penger til, men ikke så mye til rettighetsarbeid. Rundt 2006, et sted rundt der, så er det de første rettighetsbaserte prosjektene til å ...

I 2013 så har man Oslo-konferansen i samarbeid med Sør-Afrika. Som går på seksuell orientering og kjønnsidentitet. Så allerede de første årene der så er det en enorm utvikling. Og så i seinere tid så har man kanskje jobba mer med å få et ... integrerere kjønnsperspektiv, men da også på en måte utvide den forståelsen man har av hva et kjønnsperspektiv innebærer. Og at det skal inkludere LHBT-personer og problematikk.

Det første jeg tenkte da jeg hørte om oppgaven din, så tenkte jeg tilbake på disse historiene før i tida, og så var det sånn misjonering. Så var det sånn: Ja, vi bygger ei kirke og en skole, men da må alle døpe seg. Og uten direktesammenligning, men litt sammenligning. Denne tanken om at her kommer det en slags sånn vestlig frihetstanke som skal innføres mot en motytelse. Hvordan har du opplevd den vinklingen?

Det er noe som har blitt snakka om i alle de intervjuene jeg har hatt, at det er en problematikk som man ennå jobber med, og som det er viktig å være var for, slik jeg har forstått informantene mine. Så det har jo prega veldig store deler av hvordan norske diplomater har jobba med dette. Og der har man jo hatt tett samarbeid med sivilsamfunnsorganisasjoner som har hatt kontakt med LHBT-organisasjoner på bakken for å sørge for at dette blir gjort på en måte som gagnar dem. Og tar vare på deres sikkerhet og velvære.

Så det er en veldig stor del av mine funn å se på en måte hvordan ... Det er veldig tydelig at det alltid er i bakhodet når man jobber med dette i norsk utviklingsspolitikk.

Hvordan har du gått fram for å få tak i de dataene du jobber med?

Jeg har jo da intervjuet noen. Og så har jeg dokumentanalyse på sida. Dokumentanalysen er jo handlingsplaner som ligger ut på regjeringens nettsider. Så de kan jeg finne der. Mens intervjuene har egentlig først og fremst fått et nettverk gjennom ... Jeg hadde en praksisplass forrige semester hvor jeg fikk noen tips med sånn: Dette er kanskje personer du bør snakke med. Og så har de anbefalt videre noen som kanskje kunne vært interesserte. Så det har på en måte vært å sende ut mail og se om jeg får noen app og så purre litt der jeg kan. Det har vært veldig hyggelig å se hvor positiv respons jeg har fått fra de jeg har snakka med.

I de funnene du har gjort, så skriver du litt om at de første rettighetsbaserte LHBT+-prosjektene kom i 2006. Hva var det som var de første forutsetningene som lå den gangen?

Dette blir jo på en måte gjenfortellinga fra informantene mine, så det er jo ikke ... Det er jo ikke funnet inn noen kilde eller et eller annet sånt, så det er bare med forbehold, på en måte. Men de første prosjektene som er blitt fortalt om, er bl.a. i Nepal med Blue Diamond Society, og det gikk på ... Hva skal man si om det ...? Det gikk til å ansette en jurist som kunne hjelpe LHBT-personer med å få medhold i en rettssak om diskriminering av skeive personer. For i Nepal, f.eks., så er ikke LHBT ... Det var ikke noe anti-LHBT-lovverk. Homoseksualitet var ikke ulovlig. Men de opplevde gjerne mye diskriminering fortsatt.

Så de tok en sak til domstolen og fikk etter hvert medhold. Eller, de vant den rettssaken. Og det var på en måte det første prosjektet. Og seinere så har det andre prosjekter gått mye på det samme. Det er på en måte å bygge opp organisasjoner som finnes i de landene, og hjelpe de med med kapasitetsbygging, da. Og sørge for at de har sikre ... Altså at de er trygge, så de kan utføre det arbeidet de holder på med.

Så det er jo enkelte steder hvor det er blitt beskrevet sånn ambassadeforum, hvor LHBT-organisasjoner har blitt invitert inn for å kunne ha trygge områder hvor de kan jobbe. Og ha et nettverk hvor de kan fortelle om det de trenger og problemene de har hatt. Så det er en stor del av en oppstart hvordan man begynte å inkludere LHBT.

Er det litt tilfeldig hvilke land man har gjort satsinger? For jeg regner med at ikke alle land har utenrikspolitisk kontakt med Norge?

Norge har jo noen land de har mer satsing i. Og så er det selvfølgelig at ambassadene gjør en stor del av jobben. Så mye av det går på hvor Norge har ambassader. Og andre ting som har en påvirkning, er jo at det må ha et sivilsamfunn som er engasjert, og som har lyst til å jobbe med den tematikken. Hvis det er en sterk LHBT-organisasjon, eller det vil si en veldig engasjert, så har man rom for å jobbe videre med det. Men hvis det ikke er noe miljø for det, så er det jo litt vanskelig å fortsette med det. Men noen av de landene som har blitt nevnt i intervjuene, er jo Kenya, Uganda selvfølgelig, det har dessverre vært igjen nå, så det er jo vanskelig. Og så er det da Nepal, som jeg nevnte. Ja, det er vel de som kommer opp først, men det er jo flere.

Hvem har vært pådriverne fra norsk side på denne politikken?

I intervjuene mine nevnes Fri. De nevnes hele tida som en støttespiller for UD. Og for norsk politikk, eller politisk side. Som en sånn rådgiver, og som kan være med og gi støtte. De forvalter jo også penger til prosjekter den dag i dag. Og så har du enkelte politikere som har vært veldig interessert i å få frem denne tematikken. Det var da Erik Solheim ble utviklingsminister, så ... Og tok med seg Torbjørn Urfjell som rådgiver. Det er bl.a. en av de tingene som er nevnt som en sånn... Det hadde mye å si. For der var det sånn: Nå må vi gjøre noe med dette.

Du nevnte det jo litt tidligere, dette her. Når man setter i gang disse prosjektene, så er det òg en tanke om at man skal ivareta tryggheten til de lokale der man er. Fordi det blir jo en økende oppmerksomhet på marginaliserte og underrepresenterte grupper i disse landene. Så kan du si litt mer om ... Eventuelle utfordringer som har vært rundt det?

Akkurat det her med prosjekters slutt har det ikke blitt snakka så mye om. Men en ting som jeg kan nevne ... En ting som jeg kan nevne, er jo at de snakker mye om ... Eller det blir snakka en del om altså det å gi ryggmargstøtte til organisasjoner. At det skal være støtte som kanskje ikke ... Det gir ikke så mye synlighet, men det er det de trenger for å bygge seg opp og for å skape en ... Altså at de har kontorplasser, at de har ansatte, at de ... Har på en måte stabilitet og kan fortsette med det. En annen ting er jo at man på ... Ja, rundt 2008, tror jeg, til 2010-2011, så drev man med security management trainings, som også handla om å ivareta sikkerheten.

Og stille diplomati er jo også en av de teknikkene som blir brukt for å på en måte sørge for at dette ikke har så stort skadeomfang. Så det er mange sånne approaches som blir tatt, da.

Du nevnte jo disse konkrete eksemplene fra Nepal. Er det noen andre konkrete eksempler du kan snakke litt om i direkte prosjekter?

Ja. Et annet konkret prosjekt som kom rundt et par år etter at det i Nepal var i Kenya, for da hadde man en del sånne små LHBT-grupper, og så man på muligheten for å ... Det ble sett på muligheten for å lage et slags en forening som ... En samla forening for alle disse gruppene, og at de hadde et sted å jobbe. Så da så man på mulighet til å søke om penger til å ansette en executive director og et kontorlokale, sånn at man hadde en plass å jobbe og man hadde noe sånn samlende, sånn at det ikke bare var masse små grupper, men det var heller en ... En profforganisasjon, da.

Så det er jo en av de tingene som har blitt nevnt, disse security trainingene. Og så ... Fra Norges side så er det jo på en måte å gå i gang med disse ambassadenettverkene, har vært en stor del av det, og denne Oslo-konferansen og det å jobbe på en måte ... med å få en resolusjon i FN har også vært en del av de prosessene som har blitt nevnt, hvor man jobber for å få flere med på uttalelser om "sogi", som det heter. Altså seksuell orientering og kjønnsidentitet. Så ja, det er på en måte mange tråder å samle og plukke opp, men det er mye forskjellig.

Du skal levere 31. mai, som du er i sluttspurten på nå, når vi spiller inn podkasten. Hvordan har dette prosjektet vært i forhold til hva du så for deg da du begynte, og hvordan det utvikla seg underveis?

Jeg tror nok jeg så for meg en ganske annen oppgave. Tematikken er jo lik. Men jeg så nok for meg mer å snakke om sånn veldig konkrete prosjekter og hvordan ... Men så er det veldig mye interessant i hvordan man kommer dit. Hva er tankegangen og tilnærminga til de prosjektene som blir satt i gang, da. Og jeg var bevisst på at det kom til å bli en del snakk om dette antivistlige ... Eller vestlig-versus-ikke-narrativene. Men det har vært veldig spennende å finne ut mer om hvordan Norge har direkte jobba med disse tematikkene. Og så er det jo en del ting som jeg kanskje ikke forventa at var så gjennomtenkt. Eller snakka om. Men dette her med å integrere LHBTI videre enn bare rettighetsbasert var vel egentlig det jeg var veldig interessert i først. Men det har jo kommet med de seinere årene, da. Det kom jo en handlingsplan i fjor høst, og den er mye mer interseksjonell enn tidligere handlingsplaner, hvor LHBT også blir sett på som en del av kjønnspektivet.

Hva tenker du videre, er dette et tema du har lyst til å forske videre på, eller?

Ja, absolutt. Jeg syns det er veldig spennende. Og det er på en måte en 30 studiepoengs masteroppgave. Og det er jo ikke på en måte nok for å si alt det man kunne sagt om dette. Så jeg føler jeg har mye til gode som en kunne jobba med mer. Absolutt.

Nå må vi bare takke for at du ville delta i Skeivt arkivs podkast, og ønsker de lykke til med innspurten.

Tusen takk for at jeg fikk komme.

Og når du som lytter hører dette, så er jo oppgaven ferdig. På den ligger ... Du kan søke opp Mina Strand Fjeldheim, LGBT pluss inclusion, Norwegian development aid.

Du har hørt på podkasten "Skeiv historie fra Skeivt arkiv". Mitt navn er Bjørn André Widvey. Produsent er Jo Hjelle.